

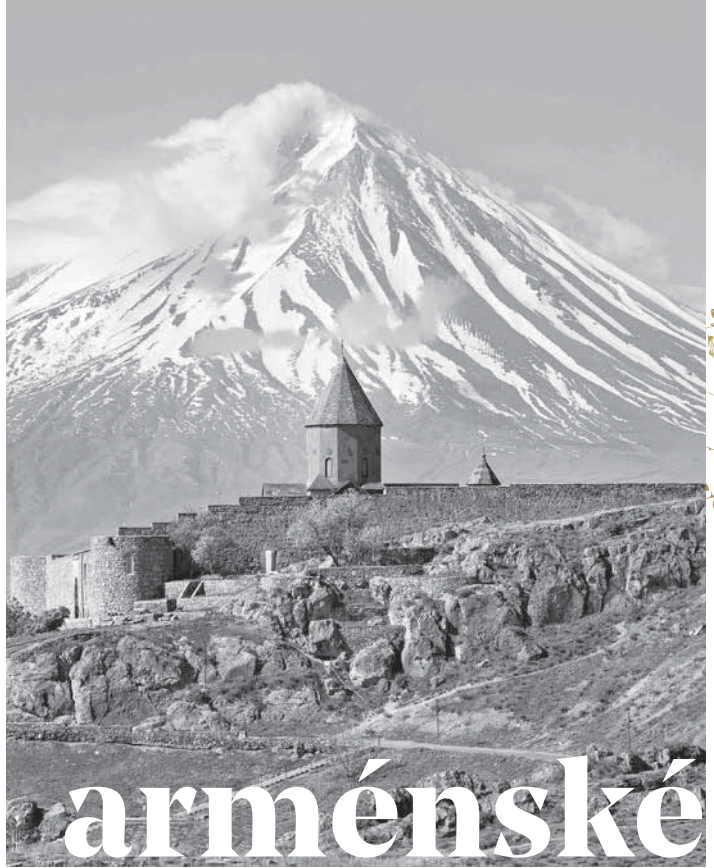
51. MORAVSKÝ PODZIM

10. 10. 2021

16.30

UNIVERZITNÍ KINO SCALA

Hlubiny duše

arménské
hudby

Mezinárodní hudební festival Brno/Brno International Music Festival

51. MORAVSKÝ PODZIM / 51st MORAVIAN AUTUMN

1-17/10/2021

Hlubiny duše arménské hudby

The depths of the soul of Armenian music

NE 10. 10. 2021 / Univerzitní kino Scala / 16:30

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԴԵՍՊՈՒՆՏՈՒԹՅՈՒՆ - ԴՐԱՆԱ
VELVYSLANECTVÍ ARMÉNSKÉ
REPUBLIKY - PRAHA

Pod záštitou J. E. Ashota Hovakimiana,
velvyslance Arménské republiky v České republice.

Under the auspices of H. E. Ashot Hovakimian,
Ambassador of the Republic of Armenia to Czech Republic.

PÁ 1. 10. 2021, Janáčkovovo divadlo, 19:00

ZAHAJOVACÍ KONCERT

J. NOVÁK Filharmonické tance
SCHWERTSIK Nachtmusiken
GLASS Symfonie č. 12 „Lodger“

Angélique Kidjo zpěv
Christian Schmitt varhany
Filharmonie Brno
dirigent Dennis Russell Davies

SO 2. 10. 2021, Bobycentrum, 19:00

HUUN-HUUR-TU & MARTYNOV & GRINDĚNKO & OPUS POSTH

MARTYNOV Děti vydry
Huun-Huur-Tu
Opus Posth Ensemble
Vladimir Martynov klavír
Tatjana Grinděnko housle a umělecké vedení

NE 3. 10. 2021, kostel sv. Jakuba, 16:00

RENASANČNÍ MOTETA

renesanční vícesborové nešpory
VICTORIA, ASOLA, CIFRA, HANDL GALLUS,
ZANGIUS, LASSO

Societas Incognitorum,
gregoriánská schola,
OctOpus Vocalis, Illegal consort,
Ensemble Versus
a instrumentalisté
řídí Eduard Tomašík

NE 3. 10. 2021, Besední dům, 19:00

WÜRTEMBERSKÝ KOMORNÍ ORCHESTR HEILBRONN

STRAVINSKIJ Dumbarton Oaks
PROKOFJEV Houslový koncert č. 2
SCHNITTKE Concerto grosso č. 3
PROKOFJEV Symfonie č. 1 „Klasická“

Noah Bendix-Balgley, Zohar Lerner housle
Württembergisches Kammerorchester
Heilbronn
dirigent Benjamin Reiners

ÚT 5. 10. 2021, Besední dům, 19:00

LE POÈME HARMONIQUE

Aux marches du palais, tradiční
francouzské písně 15.–19. století

Le Poème Harmonique
Vincent Dumestre umělecké vedení a teorbá

ST 6. 10. 2021, Besední dům, 19:00

JAN NOVÁK 100

J. NOVÁK Choreae vnales,
Odarum concentus, Carmina Sulamitis,
Concentus Eurydicae, Concentus biugiis

Kristina Vaculová flétna
Lucie Hilscherová mezzosoprán
Vít Dvořáček kytara
Lucie Schinzelová klavír
Kristýna Znamenáčková klavír
Ensemble Opera Diversa
dirigentka Gabriela Tardonová

ČT 7. 10. 2021, Besední dům, 19:00

JAKUB SLÁDEK – KLAVÍRNÍ RECITÁL

MARTINŮ Sonáta pro klavír H 350
J. NOVÁK Elegantie tripudiorum
METNER Pohádky op. 51
RACHMANINOV Sonáta č. 2 b moll
Jakub Sládek klavír

PÁ 8. 10. 2021, Besední dům, 19:00

LUDICRA

RATAJ, NOTA, WAN, CARPENTER, VÖRÖŠOVÁ
Štěpán Filípek violoncello
BCO – Brno Contemporary Orchestra
dirigent Pavel Šnajdr

PÁ 8. – NE 10. 10. 2021

JOANNIS NOVAK 100

unikátní vikendový novákovský maraton

NE 10. 10. 2021, Univerzitní kino Scala, 16:30

HLUBINY DUŠE ARMÉNSKÉ HUDBY

From the Depths of the Soul –
Foray through the Musical Landscape
of Armenia, projekce dokumentárního filmu
AMIRKHANIAN Miatsoom

NE 10. 10. 2021 Besední dům, 19:00

THE NAGHASH ENSEMBLE

HODIAN Songs of Exile
The Naghash Ensemble

ÚT 12. 10. 2021, Besední dům, 19:00

REJCHA: UMĚNÍ VARIACE

REJCHA L'Art de varier op. 57
Ivan Ilić klavír

ST 13. 10. 2021, Besední dům, 19:00

IVA BITTOVÁ & KYTAROVÉ KVARTETO ALEPH

G. F. HAAS Kytarový kvartet
CAGE/SMOLKA Music for Marchel Duchamp
CHALOUPKA Kytarový kvartet č. 2 „Árie Evy“
B. LANG Monadologie XXXII – The Cold Trip, part 1

Iva Bittová zpěv
Aleph Gitarrenquartett

ČT 14. 10. 2021, Besední dům, 19:00

CELLO OCTET AMSTERDAM & MAKI NAMEKAWA

GLASS The Hours, Dracula
HOVHANESS Lousadzak
V. ZOUHAR Zvlněná hladina

Maki Namekawa klavír
Cello Octet Amsterdam

PÁ 15. 10. 2021, Mahenovo divadlo, 19:00

KOČÁR DO VÍDNĚ

divadelní inscenace s živým orchestrem
hudba Jan Novák
jevištní adaptace Štěpán Pácl
režie Štěpán Pácl, Aminata Keita
výprava Michal Spratek
dramaturgie Barbara Gregorová
Ensemble Opera Diversa
dirigentka Gabriela Tardonová

NE 17. 10. 2021, Janáčkovovo divadlo, 19:00

ARMÉNSKÁ FILHARMONIE

MANSURJAN „... and then I was in time again“,
violový koncert
TERTERJAN Symfonie č. 3
CHAČATURJAN Symfonie č. 2 e moll
Luca Ranieri viola
Arménská filharmonie
dirigent Eduard Topčjan

NOVÝ SVĚT MORAVSKÉHO PODZIMU

NE 3. 10. 2021, Divadlo na Orli, 14:00

KOUTEK DIVOHLÉDNÉHO HUDEBNOTVORNA

SO 9. 10. 2021, Music Lab, 21:30

NOVÁK?

ST 13. 10. 2021, Blahoslavův dům, 21:30

BRNĚNSKÁ ZRCADLA

SO 16. 10. 2021, Besední dům, 19:00

Z NOVÉHO MĚSTA

DOPROVODNÝ PROGRAM

ST 6. 10. 2021, Ústav hudební vědy FF MU,
10:00–17:00

IMMORTALITATIS CAUSA

workshop k současné situaci provozování díla
Jana Nováka

SO 9. 10. 2021, Besední dům, 15:00

MORAVSKÝ PODZIM DĚTEM

novákovský workshop

PO 11. 10. 2021, Besední dům, odpoledne

ILIČ O REJCHOVI

Ivan Ilić – přednáška o Antonínu Rejchovi

PO 11. – ST 13. 10. 2021, Ústav hudební vědy FF MU

55. MEZINÁRODNÍ HUDEBNĚVEDNÉ KOLOKVIVUM

Hudba a její paměť: péče o hudební prameny

FROM THE DEPTHS OF THE SOUL – FORAY THROUGH THE MUSICAL LANDSCAPE OF ARMENIA

(Z hlubin duše – Cesta hudební krajinou Arménie) | 56'

projekce dokumentárního filmu / a screening of a documentary film

režie / director **Anne-Kathrin Peitz**

scénář / script **Anne-Kathrin Peitz, Grigor Grigoryan**

kamera / director of photography **Mitja Hagelüken**

zvuk nahrál a zpracoval / audio recorded and mixed by **Christoph Wonneberger**

producent / producer **Isabel Iturriagagoitia Bueno**

výkonný producent / executive producer **Jan Bremme**

produkční společnost / production company **EuroArts Music International (DE)**

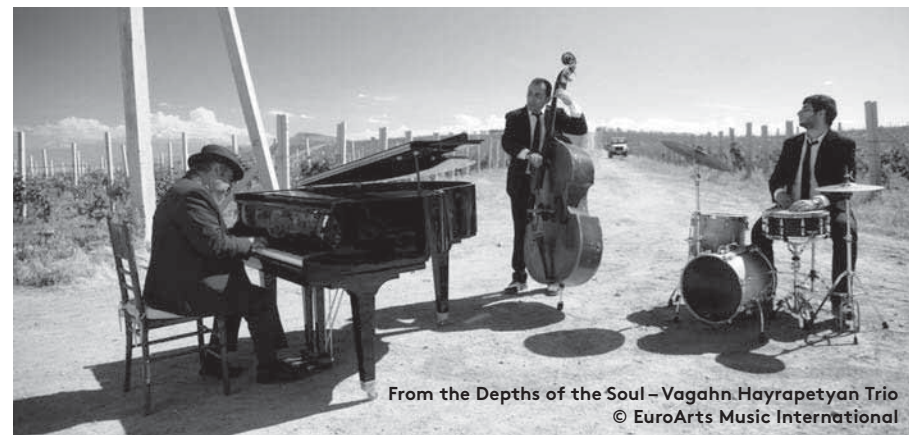
jazyk / languages: **arménština** / Armenian, **němčina** / German

(**anglické titulky** / English subtitles)

CHARLES AMIRKHANIAN

Miatsoom (Shledání) pro magnetofonový pás

Miatsoom (Reunion) for tape

Dokumentární film **Z hlubin duše** režisérky Anne-Kathrin Peitz (2019) je hudební cestou do země, která patří k nejpozoruhodnějším a nejstarším kulturním národům světa. Tento film se vydává na cestu za zvukem Arménie mezi včerejškem a dneškem. Protože kdo se setká s arménskými umělci současnosti, vždy se setká s jejich minulostí. Tu objasníme setkáním s velmi odlišnými hudebníky a jejich hudebními světy, přičemž jejich portrét se stane středobodem naší filmové výpravy: s Narekem Kazazjanem (hráč na kanun), vokálním souborem Geghard, Tigranem Mansurjanem (skladatel), Gevorgem Dabagjanem (hráč na duduk), Ayas (heavymetalová skupina) a Vahagnem Hajrapeťanem (jazzový pianista).

CHARLES AMIRKHANIAN: MIATSOOM KOMENTÁŘ SKLADATELE

Půlhodinová skladba **Miatsoom** (Shledání) pro magnetofonový pás se zabývá zvuky Arménské republiky, tak jak jsem je s mým otcem Benjaminem Amirkhanianem objevil během našeho prvního (a jediného) výletu do této země v srpnu 1994. Otec i já jsme se narodili v kalifornském Fresnu – on v r. 1915, já v r. 1945 – a o naší domovině jsme pouze slyšeli od přátel a příbuzných, kteří se tam vypravili. Zkušenost získaná díky tomu, že jsme mohli zemi spatřit a osobně její obyvatele navštívit, byla pro nás oba velmi dojemná. Skladba vznikla na objednávku organizace New Radio and Performing Arts s grantem od Meet the Composer. Byla zkomponována mezi roky 1994 a 1997.

Zvukové prostředí země se díky socioekonomickým událostem v posledních letech radikálně proměnilo. V postsovětské éře byla země paralyzována pokračující válkou s Ázerbájdžánem, ekonomickým bojkotem a nedostatkem zahraničních investic. Slavné fontány hlavního města Jerevanu nemohly být v provozu. V době, kdy jsme Arménii navštívili, fungovala elektřina a teplá voda jen jednu hodinu ráno a jednu hodinu večer. Panoval nedostatek

CHARLES AMIRKHANIAN

Miatsoom (Shledání, 1997)

Seznam zdrojových zvuků z cesty do Arménské republiky, srpen 1994

benzínu pro automobily a hlavní tepny i silnice města byly prakticky tiché. Vždy však byla slyšet hudba. Arméni jsou velice muzikální národ a jednou z nejuctívanějších postav v zemi je zesnulý skladatel Komitas, jenž zdokumentoval arménskou lidovou a liturgickou hudbu konce 19. a začátku 20. století a zachránil tak kulturní dědictví nevyčísitelné ceny. V den, kdy jsme dorazili do Arménie, došlo k neočekávané a závažné události: dlouholetý katolikos Arménské ortodoxní církve Vazken I. zemřel. Celá populace reagovala obrovskou vlnou smutku – nebylo to nepodobné smrti Johna F. Kennedyho v USA v roce 1963. V jedné části skladby zazní liturgická hudba interpretovaná kontraaltistkou a varhaníkem jerevanské katedrály sv. Soorpa Sarkise, kdy mikrofon byl nasměrován k nohám truchlících kráčejičích kolem otevřené rakve duchovního.

V této skladbě uslyšíte hlas mého otce Bena, jak hovoří s příbuznými a přáteli, kteří vysvětlují původ rodinného jména, ukazují mu arménské pozoruhodnosti a zpívají písně předávané po generacích. Běžné zvuky prostředí a události poskytují dílu hodně výchozího materiálu, jsou to ale fascinující přízvuky angličtiny a jedinečná zvučnost arménskému jazyku, co obohacuje tapisérii zvukové palety díla.

Díky všem skvělým lidem, kteří byli tak laskaví a umožnili nám, abychom je pro účely tohoto díla nahráli. Patří sem naši příbuzní Jurij a Jevgenija Amirjanovi a Narine a Maria Vartianovy, tři lidoví hudebníci ve venkovském kostele v Gehrartu, skladatelé Tigran Mansurjan, Ašot Zohrabjan a Aram Sařan, skladatel Lazar Sarjan, který nabídl své starožitné bičící hodiny, Arménský lidový a minstrelský soubor řízený Rubenem Altuňanem, tlumočnicki Nellie Malkashian, Hamo Moskofian a Harut Mugurditchian, vládní úředník Vladik Hago-pjan, generální tajemník nejvyššího sovětu Republiky Náhorního Karabachu, a náš vynikající průvodce Bajzar Grigorjan z Národního dějepisného muzea v Jerevanu.

Konečný mix byl pořízen s inženýrem Edem Herrmannem z Garuda Records v San Franciscu. Alex Artaud z Tribu Studio v El Cerrito v Kalifornii pomohl s digitálním zpracováním signálu. Skladba *Miatsoom* je věnována mému otci, Benjaminu Vreshi Amirkhonianovi.

- 0:00 Začátek: akordy kravských zvonců a koněm tažená bryčka v Stěpanakertu, Náhorní Karabach
- 0:26 Vnitřní atmosféra velké jeskyně-kostela v Gehrartu, Arménie
- 0:36 Můj otec Benjamin Vresh Amirkhonian na mezinárodním letišti v Los Angeles předjímá nadcházející cestu do Arménské republiky
- 0:54 Skladatel Aram Sařan, hudební ředitel Arménské rozhlasu v Jerevanu, v rozhovoru s Charlesem Amirkhianianem
- 1:11 Bazar Grigorjan, náš průvodce, v Národním dějepisném muzeu v Jerevanu
- 1:52 Stolní hodiny doma u skladatele Lazara Sarjana, syna nejslavnějšího arménskému malíře 20. století
- 2:13 Trio hudebníků před historickou jeskyní-kostelem na venkově v Gehrartu: vyslovují svá jména a pak hrají
- 2:55 Malá Maria Amirjan a její dědeček Jurij, herec a patriarcha mých posledních žijících příbuzných v Arménii
- 3:04 Jurij Amirjan vysvětluje, jak se v mé rodinné větvi stal z „Amirjana“ „Amirkhianian“ (tlumočí jeho dcera Narine Vartanian, překladatelka v Arménské filharmonii)
- 5:13 Jdou dokola taliře s jídlem a Ben Amirkhianian se baví s příbuznými o švestkách a hroznech; ti jej upozorní, že jeho výslovnost slova „sladký“ je archaismem ze západní (turecké) Arménie
- 5:53 Průvodce: „Anahid, pohanská bohyně“
- 6:25 Úryvek z arménsko-anglické lekce
- 6:40 Kostel v Etchimiadzínu: sbor s bědující nuzačkou, která prohlašuje, že má vřed
- 7:48 Telefon a kročeje v dětském muzeu, „Annika“
- 8:04 Skladatel Ašot Zohrabjan vysvětluje název svého díla *Hry s bumerangem*, tlumočí Nellie Malkashian
- 8:53 Kravské zvonce, telefon pořad zvoní
- 9:02 Altuňanův soubor vystupuje v Jerevanu s *Lamentací Adany*; Charles Amirkhianian hraje basovou linku na samplováný kravský zvonec (během improvizovaného nahrávání ve zkušební chyběl hráč na basu)
- 12:21 Vnitřek jeskyně-kostela v Gehrartu ze 4. století
- 12:31 Harut Mugurditchian vysvětluje: „Je to všechno jedna velká skála.“
- 14:09 Praskání votivních svíci v jeskyni-kostele
- 14:17 Pohřební hudba v kostele sv. Soorpa Sarkise v Jerevanu při zádušní mši za katolikos Vazkena I.; šum chodidel truchlících kráčejičích kolem
- 14:55 Autíčka na autodromu v Stěpanakertu v Karabachu, následují zvuky arménské televize včetně pohřebního programu za Vazkena I.
- 15:04 Výkřik během změny televizního kanálu, když přepínáme z programu ázerbájdžánské televize
- 15:10 Televize: varhany/pohřeb

- 15:38 Vrzající houpačka na dvorku v Stěpanakertu
- 16:08 Digitální proměna nařikající houpačky
- 16:13 Vladik Hagopjan, 38letý generální tajemník Republiky Náhorní Karabach, tlumočí Hamo Moskofian; Hagopjan vyzývá své arménské posluchače v USA, aby přišli do Stěpanakertu bojovat
- 17:22 „Khunzori dzari dzaga“ (Pod jabloní), zpívá Jurij Amirjan a jeho žena Jevgenija, která je herečkou
- 18:16 Kročeje v Dějepisném muzeu
- 18:23 Průvodce, 3. část, „Mesrop Maštoc, vynálezce arménské abecedy“
- 19:05 Zkreslený zvuk hodin v Sarjanově domě
- 19:22 Komitasova klavírní hudba, hraje skladatel Tigran Mansurjan
- 20:04 Tigran Mansurjan, skladatel a šéf Komitasovy konzervatoře, hovoří o skladateli a sběrateli folklóru Komitasovi, který na počátku 20. století zachránil arménskou lidovou hudbu
- 20:48 Tigran Mansurjan zpěvem dokládá své tvrzení
- 21:52 Aram Sařan říká, že doufá, že bude moci použít Charlesových přístrojů k vytvoření elektronické hudby, jeho hlas je přitom digitálně pozměněn
- 22:14 Zvuky takřka prázdného obchodního domu (oddělení hraček a oděvů pro mladé) v Jerevanu s vokalizující kalkulačkou
- 22:35 „Arménská státní vlajka“
- 22:42 Ben: hrají „It's a Small World“
- 22:58 Počítadlo u kasy, používané ke spočítání nákupů
- 23:47 „Dumanes“, lamentace z období tureckých masakrů, zpívá Jevgenija Amirjan
- 26:15 Konec

SUMMARY

The documentary *From the Depths of the Soul* by director Anne-Kathrin Peitz (2019) is a musical voyage into a country that is one of the most remarkable and oldest cultural nations of the world. This film goes on a journey in search of the sound of Armenia between yesterday and today. Because whoever meets Armenian present day artists always encounters their past. We will elucidate this by meeting very different musicians and their musical worlds, making their portraits the centre of our cinematic expedition: with Narek Kazayan (kanun player), Geghard Vocal Ensemble, Tigran Mansurian (composer), Gevorg Dabaghyan (duduk player), Ayas (heavy metal band) and Vahagn Hayrapetyan (jazz pianist).

CHARLES AMIRKHANDIAN on *Miatsoom*

This half-hour tape piece explores the sounds of the Republic of Armenia as discovered by myself and my father Benjamin Amirkhandian during our first (and only) trip there in August 1994. Both he and I were born in Fresno, California, in 1915 and 1945 respectively, and only heard about our homeland from friends and relatives who had visited there. The experience of seeing the land and visiting with the people firsthand was an overwhelmingly moving personal experience for us together. The piece is called *Miatsoom* (Reunion) and was commissioned by New Radio and Performing Arts with a grant from Meet the Composer. It was composed between 1994 and 1997.

KlasikaPlus.cz

PORTÁL
O KLASICKÉ HUDBĚ

...váš vyladěný partner

AUTENTICKÉ PROHLÍDKY

- * KRÁLOVO POLE
- * PRVOREPUBLIKOVÉ BRNO S DĚTMI
- * ZA VŠÍM HLEDEJ ŽENU A DALŠÍCH 20 PROHLÍDEK

LOKÁLNÍ PRŮVODCI
S CITEM PRO BRNO

Více informací o prohlídkách
na www.gotobrna.cz/akoetic
a v informačních centrech
TIC BRNO.

ZÁŘÍ-LISTOPAD 2021
VSTUPNÉ
200 / 120 / 60 Kč

PODZIM V BRNĚ

TIC BRNO ↑

GO TO BRNO

TIC BRNO, p.o. finančně podporuje
statutární město Brno.

B | R | N | O |

Hudební nástroje nejen pro klasickou hudbu

kytary.cz

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno, příspěvkovou organizaci

B | R | N | O

Filharmonii Brno a festival finančně a mediálně podporují

MINISTERSTVO
KULTURY

Česká televize

Vydala /Published by: Filharmonie Brno
Text /Text by: EuroArts Music International, Charles Amirkhanian
Překlad /Translated by: Štěpán Kaňa
Foto /Photos by: EuroArts Music International
Grafický návrh /Design by: Studio David Geč s.r.o.
Grafická úprava, sazba, produkce /Typesetting by: Petr Tejkal Design
Náklad 50 ks /Print run: 50 copies
Redakční uzávěrka /Information correct as of: 1. října 2021 /1 October 2021

Filharmonie Brno, příspěvková organizace / contributory organisation
MHFB Moravský podzim / BIMF Moravian Autumn
Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, Česká republika / Czech Republic
lucie.snajdrova@filharmonie-brno.cz
www.filharmonie-brno.cz www.moravsky-podzim.cz

+420 539 092 801
+420 539 092 839 manažerka festivalu / festival manager
+420 539 092 811 prodej vstupenek / ticket office

Změna programu vyhrazena! / Programmes are subject to change!

Za spolupráci děkujeme

Děkujeme za podporu

**Filharmonie
Brno Philharmonic**

www.moravsky-podzim.cz